

Remissvar

Jernkontorets diariernr: 52/21

Stockholm 2022-02-09

i.remissvar@regeringskansliet.se
i.e.remissvar@regeringskansliet.se
august.pettersson@regeringskansliet.se

Yttrande över kommissionens förslag till revidering av Direktiv 2009/73/EG om gemensamma regler för den inre marknaden för naturgas och Förordning 715/2009 om villkor för tillträde till naturgasöverföringsnäten. DNR I2021/03361

Jernkontoret företräder stålindustrin i Sverige som tillverkar en stor variation av stålprodukter och är starkt beroende av export till hela världen. Konkurrenskraft gentemot den europeiska och globala marknaden är en förutsättning för att kunna bedriva verksamhet i Sverige och fortsatt kunna bidra till utvecklingen av ett hållbart samhälle.

Vi lämnar nedan våra initiala synpunkter på förslagen.

Sammanfattning

De viktigaste punkterna i förhållande till förslaget är följande:

- Vätgasmarknaden måste kunna växa fram organiskt i regionala kluster. En marknadsreglering ska därför ske i olika steg och gå i takt med utvecklingen på vätgasmarknaden för att inte skapa onödig byråkrati och administration i ett uppbyggnadsskede.
- Förslagen är ensidigt bränslefokuserade vilket är en väsentlig brist som hotar omställningen till klimatneutral produktion. Råvaruperspektivet måste tas vederbörlig hänsyn till vilket avsevärt begränsar möjligheterna till inblandning av vätgas i befintlig naturgasinfrastruktur
- Undantag ska gälla för s.k. industrinät
- Särskilda avtal för tillgång till infrastruktur ska skapa långsiktig förutsägbarhet för industrin
- Kraven på lokala och regionala nätoperatörer vad gäller gränsöverskridande förbindelser behöver förtydligas

Besöksadress
Kungsträdgårdsgatan 10

Telefon
08 679 17 00

E-post
office@jernkontoret.se

Organisationsnr
802001-6237

Postadress
Box 1721, 111 87 Stockholm

Webbplats
www.jernkontoret.se

- Fastställande av definition för 70% utsläppsminskning vid användande av "low carbon gas" måste tydliggöras och skall omfatta användning av all klimatvänlig elproduktion. Industrin måste kunna använda el i sin anslutningspunkt till det region- eller lokalnät de är anslutna till.
- Biobaserad vätgasproduktion är klimatvänlig och ska också prioriteras
- Användning av vätgas som uppstår i industriella processer ska främjas
- Undvik dubbelreglering för metanutsläpp som lätt leder till att kostnad till kund ökar när ledningsägare i monopolställning åläggs nya krav.

Generella synpunkter

När vätgasmarknaden nu är under uppbyggnad, och användningen av vätgas uppstår på olika håll, är det viktigt att regelverk inte hindrar eller försenar den utvecklingen. Vi saknar i Sverige ett rikstäckande gasnät och det är inte säkert att den mest effektiva infrastrukturen och marknaden för vätgas kommer att byggas om vi från början utgår från att den ska se ut som marknaden för naturgas ser ut på kontinenten idag. Samtidigt är det på sikt viktigt att en marknad kan fungera med roller och ansvar som ger en trygghet och kundsäkerhet avseende konkurrensförhållanden, prisbildning och produktkvalitet.

Inledningsvis anser vi dock att det vore det olyckligt om iveren att reglera utifrån en framtida storskalighet hindrar en mer organisk utveckling i det här läget. Behoven av vätgas kommer att uppstå lokalt och regionalt, och i dessa kluster kommer aktörer att söka sig till varandra för att lösa försörjningen på ett kostnadseffektivt och ändamålsenligt sätt. Det europeiska regelverket behöver ta hänsyn till en sådan utveckling och i tillräcklig utsträckning ge utrymme för mer nationellt och regionalt anpassade lösningar.

Kommissionens förslag är ensidigt inriktat på användning av energigaser som naturgas och vätgas som bränslen. Detta är en allvarlig brist eftersom såväl naturgas som vätgas är viktiga råvaror för industrin. Råvaruanvändning ställer hårdare krav på jämn kvalitet och innebär hinder för inblandning av vätgas i befintlig infrastruktur för naturgas. Vi erinrar om att såväl energianvändning som råvaruanvändning är viktiga delar av industrins omställningsarbete för klimatneutral produktion 2045.

Synpunkter på vissa delar av förslaget

Avskilda system för industriella ändamål

För industrin som ser framför sig en ökad användning av vätgas, är det inledningsvis i första hand genom egen produktion som man kommer att klara sin försörjning. Ur det perspektivet är det viktigt att man kan bygga och utveckla en egen infrastruktur utan att fastna i förutbestämda och betungande roller och uppgifter som nätoperatörer i redan utvecklad nätinfrastuktur omfattas av. Undantag från koncessionsplikt blir därför nödvändigt för att en kostnadseffektiv och snabb utveckling ska kunna äga rum.

Denna möjlighet nämns i Artikel 48 enligt vilken en medlemsstat kan ge undantag från artikel 62. Ett undantag som slopas efter 2030 så snart en annan producent vill ansluta sig eller genom att nätet byggs samman med ett annat nät. Undantaget kan gälla för "geographically confined, industrial or commercial area", ett begrepp som kan behöva definieras för att tydliggöra förutsättningarna. Av kostnads-, och utrymmesskäl kan man till exempel tänka sig att vätgasproduktion behöver ske utanför den anläggning där gasen ska användas med nödvändig ledningsdragning där emellan. Det bör också vara tillåtet att under detta undantag knyta samman olika industriella anläggningar som drar nytta av en och samma produktionsanläggning. Förhållandena kring upphörande av undantag behöver redas ut i

nära dialog med den industri som nu står i startgroparna för att investera i vätgasbaserade lösningar för att finna de bästa förutsättningarna för att på sikt kunna bygga ett kostnadseffektivt och säkert försörjningssystem.

Tillgång till infrastruktur för vätgas

Förslaget till direktiv ger i artikel 31 en möjlighet för marknadens parter att fram till 2030 teckna särskilda avtal för tillgång till infrastruktur, snarare än att gå via fastlagda tariffer. Det är positivt, men svarar inte på frågan om hur långt sådana kontrakt kan sträcka sig. För industrins del är förutsägbarhet och stabilitet av högsta vikt för att kunna fatta välgrundade investeringsbeslut. En avtalsperiod för den typen av avtal bör därför kunna sträcka sig åtminstone 25 år fram i tiden. Fastställande av regelverk kring detta behöver ha det med i beräkningen och inte lägga hinder i vägen.

Uppgifter för nätoperatörer

I bland annat artikel 46 föreslås uppgifter som ska tillfalla nätoperatörer för vätgas. Här reser sig ett par frågeställningar som behöver förtydligas.

- 46.2: Skyldigheten för nätoperatörer att bygga gränsöverskridande förbindelser kan knappast gälla de nät som växer fram lokalt och regionalt utan naturlig koppling till nät som korsar nationsgränser.
- 46.3: Ansvar avseende gasens kvalitet gentemot kund saknas. De behov av stabilitet och kvalitet i gasleveransen som en industriell kund har bör kunna drivas gentemot en definierbar part.

Certifiering av gas

Direktivtexten innehåller ett förslag om certifiering (artikel 8) där utsläppsminskningen vid användande av "low carbon gas" ska motsvara 70 %. Det är i dagsläget osäkert vad dessa 70% betyder, och där hänvisas till en delegerad akt som ska tas fram av kommissionen till 2024. För svenskt vidkommande, och för de industrier som står på tröskeln till nya teknikval och investeringar i gasproduktion är en större trygghet i regelverket att föredra. Vi måste i Sverige kunna använda oss av svensk elmix, även kärnkraftsel, för produktion av vätgas utan att på något sätt missgynnas. Ett ensidigt fokus på elektrolys tar heller inte hänsyn till vätgasproduktion som sker med hållbara råvaror, såsom biomassa. Då vi står inför ett massivt ökat behov av vätgas är det nödvändigt att också prioritera annan klimatvänlig vätgasproduktion än elektrolys.

Inom vissa industriella processer uppstår vätgas som en naturlig biprodukt. Tillvaratagandet och användningen av sådan vätgas till energi- och råvaruändamål är resurseffektivt och klimatvänligt då det minskar behovet av ny råvara för energi- eller råvaruändamål. Användningen av sådan vätgas ska därför främjas av regelverket.

Kvalitet och inblandning

Direktivet lyfter i första hand fram natur- och vätgas som energigas, men saknar råvaruperspektivet. Inom industrin används vätgasen och även naturgasen i många fall som en insatsvara, och det ställer delvis andra krav på gasproduktens kvalitet. Skulle den gas man får variera i kvalitet, och vara blandad med andra gaser påverkar det allvarligt utrustning och processer. Framför allt är det när vätgas blandas med natur-/biogas som problemen uppstår.

Att som naturgaskund få en produkt med en varierande inblandning av vätgas upp till 5% (se gasförordningen artikel 20) är inte godtagbart i de fall gasen används som råvara, och det saknas i dag dessutom en möjlighet att som kund ställa kvalitetskrav på den gas man får

Jernkontoret

levererad. Allt för höga eller varierande vätgashalter i naturgasleveranser kan också medföra problem i förbränningsanläggningar. Det här måste hanteras i framtida regelverk för gasmarknaden. En fortsatt dialog mellan reglerare och industri är nödvändig för att inte de regelverk som nu ska formuleras blir ett bekymmer och hinder i kommande omställning till klimatneutralitet.

Metanutsläpp

Undvik dubbelreglering som lätt leder till att kostnad till kund ökar när ledningsägare i monopolställning åläggs nya krav.

Jernkontoret

Annika Roos
Verkställande direktör

Pär Hermerén
Handläggare